

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 Облік і оподаткування
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування «Облік, аудит і
оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»
(назва магістерської програми)
на тему: Виробничі запаси як об'єкт обліку, аудиту та аналізу: національний
та міжнародний досвід (на прикладі АТ «Одесаобленерго»)
(назва теми)

Виконавець:

Студентка ЦЗФН факультету
Журавльова Анастасія Іванівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Шаровська Тамара Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для ефективної роботи та управління виробничою та господарською діяльністю, більшість підприємств повинні використовувати запаси, які є невід'ємною і найбільш значною частиною активів підприємства.

Виробничі запаси відіграють велику роль не тільки у власності підприємства, але вони також відіграють особливу роль в структурі витрат, тому що в формуванні собівартості готової продукції головний компонент - є виробничі запаси. Маючи це на увазі, виробничі компанії дуже уважно ставляться до обліку, аналізу та аудиту запасів. Ефективне використання запасів, незалежно від виду діяльності та форми власності, безпосередньо позначається на прибутку, яка є метою будь-якого підприємства.

Питання обліку та аудиту товарно-матеріальних запасів місцевого бізнесу завжди знаходиться у центрі уваги економічної науки. Адже однією з передумов виробничого процесу є його трудові об'єкти (виробничі ресурси) - сировина, матеріали, напівфабрикати, комплектуючі тощо.

Ефективний розвиток потенціалу бізнесу та вирішення проблеми зростання суб'єктів господарювання вимагає створення системи управління виробництвом на основі формування інформації про виробничі ресурси підприємства.

У будь-якій формі власності промислові підприємства використовують виробничі ресурси для здійснення виробничої та господарської діяльності, що є найважливішою та найважливішою частиною активів компанії. В основному вони представляють значну частину витрат підприємства і займають особливе місце в його активах.

Вивчення проблеми використання запасів компанії в різний час в своїх роботах розглядали такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як Андрос С. В., Бачинський П. О., Бутинець Ф.Ф, Голов С. Ф., Гончаров Ю. В., Добрянська М. В., Домбровська Н. Р., Кошкарів В. І., Костяник Н. В., Мельник Н. Б., Михайлович С. Г., Чук О. В., Череп О. Г., Велш Г. А., Шорт Д. Г.

Аналіз результатів досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених показує, що питання обліку, аудиту та аналізу ефективності використання запасів, що призвело до вибору і основних напрямків дослідження, недостатньо вирішені.

Мета і завдання дослідження є обґрунтування і вивчення теоретичних і методологічних положень та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю запасів на підприємстві.

Для досягнення цієї мети було поставлено наступні завдання:

- ознайомлення з теоретичними основами обліку запасів;
- ознайомлення з особливостями обліку та аудиту виробничих запасів;
- огляд вітчизняного та зарубіжного досвіду оцінки запасів;
- охарактеризувати організацію обліку виробничих запасів на досліджуваному підприємстві;
- перегляд характеру, цілей та методології аудиту виробничих запасів;
- визначення фінансового стану досліджуваного підприємства;

—запропонувати шляхи вдосконалення організації системи обліку запасів та внутрішнього контролю на підприємстві.

Об'єктом дослідження є господарська діяльність АТ «Одесаобленерго» у частині операцій, пов'язаних із формуванням бухгалтерських та аналітичних даних щодо контролю за наявністю та рухом виробничих резервів.

Предметом дослідження є надання теоретичних та методологічних основ а також практичних рекомендацій щодо вдосконалення інвентаризації та внутрішнього контролю системи управління виробництвом підприємства.

Методи дослідження. Теоретико-методологічні основи дослідження базувалися на загальнонаукових методах пізнання. При розробці діагностики та оцінці її ефективності використовувались абстрактно-логічні, точні наукові методи: індукція - на етапі збору, систематизації та обробки даних; дедукція - у процесі теоретичного розуміння ситуації та знаходження основних причин її виникнення аналіз та синтез, конкретизація - обґрунтування змісту та форм облікових регістрів, їх відповідність вимогам стандартів; конструктивний метод - групування пропозицій щодо вдосконалення обліку запасів; графічний - для складання діаграм і таблиць.

Дослідницька база даних. Науковою основою цієї праці є наукові роботи місцевих та зарубіжних учених: публікації, видання, монографії, законодавства, стандарти, законодавчі акти, нормативи. Також використовувались фінансові звіти та документи первинного, аналітичного та синтетичного обліку підприємства АТ "Одесаобленерго".

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (64 найменування) та 20 додатків. Загальний обсяг роботи становить 99 сторінок. Робота містить 24 таблиць, 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

В першому розділі «**Теоретичні основи обліку виробничих запасів**» визначено економічний зміст та класифікація виробничих запасів, представлено теоретичні основи та нормативно-правове регулювання обліку виробничих запасів, приведені основні особливості оцінки запасів відносно національних та міжнародних стандартів.

В другому «**Діюча система та напрями вдосконалення обліку виробничих запасів на АТ«Одесаобленерго»**» – приведена стисла характеристика об'єкта дослідження, приведена оцінка діючої системи обліку виробничих запасів підприємства, приведенні шляхи удосконалення існуючої системи обліку виробничих запасів підприємства.

В третьому розділі «**Організаційно-методичні засади обліку виробничих запасів на АТ «Одесаобленерго» та шляхи удосконалення**» приведена програма аудиту виробничих запасів та розкриті шляхи вдосконалення внутрішнього контролю на підприємстві приведений кореляційно-регресійний аналіз ефективності використання виробничих запасів.

ВИСНОВКИ

На основі вивчення теоретичних та методичних питань, критичної оцінки існуючого обліку та контролю на підприємстві було визначено характер та класифікацію товарно-матеріальних запасів в економічному та бухгалтерському обліку. Були переглянуті, перспективи його розвитку та зміцнення конкурентних позицій на ринку, максимізація прибутку в результаті господарської діяльності та подальше впровадження ефективних інструментів управління запасами.

В результаті нашого дипломного дослідження ми досягли наступних результатів.

1. Особливістю товарно-матеріальних цінностей є те, що вони повністю використовуються у виробничому процесі.

2. Основна діяльність АТ "Одесаобленерго" - є постачання електроенергії фізичним та юридичним особам в Одеській області. Діяльність Компанії здійснюється в одному операційному сегменті. Компанія купувала електроенергію у ДП «Енергоринок» з подальшою її реалізацією.

3. Аналіз загальних економічних показників АТ "Одесаобленерго" показав, що:

На протязі 2016-2018 рр. собівартість реалізованої продукції має тенденцію до зросту. Це вказує на те, що дії керівництва підприємства не спрямовані на вдосконалення методів управління, організації виробництва і праці, поліпшення використання виробничих потужностей і виробничих фондів, економне витрачання матеріальних ресурсів, зниження витрат на управління та обслуговування виробництва.

Упродовж аналізованого періоду середньорічна кількість працівників, зайнятих у виробництві зменшилась. Загалом зменшення кількості працівників пов'язане з впровадженням більш сучасного обладнання та технологій виробництва.

Фонд оплати праці на протязі останніх 3 років збільшувався. Натомість середньорічна заробітна плата незначно, але зросла (на це впливає рівень інфляції в країні, у зв'язку з чим відбувається індексація заробітної плати).

Продуктивність праці за аналізуємий період також збільшувалась. Такі зміни обумовлюють ефективне використання трудових ресурсів, з меншою кількістю працівників продуктивність праці збільшується, це є позитивним для діяльності підприємства.

АТ «Одесаобленерго» зазнавало збитків в 2017 році. Розмір збитків становив 68832 тис.грн. Прибуток підприємство отримало в 2018 році, а саме 5008 тис. грн.

Отже, АТ «Одесаобленерго» - це підприємство, яке має тенденцію до збільшення виробництва та великий потенціал для економічного розвитку.

4. АТ "Одесаобленерго" є платником податку на прибуток підприємств та ПДВ. Виробнича діяльність автоматизована за допомогою програмного забезпечення «АХАРТА». Сучасний облік виробничих запасів демонструє відповідність загальновизнаним нормативно-методичним підходам. Відповідно до облікової політики бухгалтерський облік ведеться з використанням Плану операцій з рахунками та рахунками підприємств, затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99, який містить положення про запаси.

5. Основними недоліками обліку запасів АТ «Одесаобленерго» є: низький рівень ефективності інформаційного забезпечення інформації щодо управління запасами підприємства;

неналежне управління та оперативне управління процесами формування запасів;

відсутність чіткої системи обліку аналітичних фондів.

6. Зберігання товарно-матеріальних цінностей на АТ «Одесаобленерго» для поліпшення обліку запасів, забезпечення необхідних умов для ефективного бізнес-процесу, раціональної організації бухгалтерського обліку на всіх етапах обліку запасів; впровадження комплексної системи аналітичного обліку. Все вищесказане допоможе раціонально використовувати ресурси та підвищити ефективність діяльності підприємства.

7. Під час аудиту виробничих запасів АТ "Одесаобленерго" виявлено:

У зв'язку з тим що аудит проводили декілька компаній ми не змогли визначити, чи існує потреба в будь-яких коригуваннях запасів. Залишки на початок року Аудит фінансової звітності Компанії за рік, що закінчився 31 грудня 2016 року, проводив інший аудитор, який надав немодифіковану думку щодо цієї фінансової звітності. Ми не змогли отримати аудиторські докази у достатньому обсязі щодо залишків на початок 2017 року за допомогою альтернативних процедур. Наша думка щодо фінансової звітності за поточний період модифікована.

8. Компанія повинна шукати ефективні методи управління запасами, включаючи шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку та створення ефективної системи внутрішнього контролю. Необхідно встановити внутрішній блок управління. Крім того, основні функції управління АТ "Одесаобленерго" можуть виконувати: відділ постачання та продажу; виробничий відділ; відділ кадрів. У цьому випадку кожен підрозділ має конкретні функції та функції, пов'язані з внутрішнім контролем за станом, рухом та використанням виробничих ресурсів.

9. Серед основних заходів підвищення рентабельності доцільно запропонувати наступне: слід більш активніше переходити до використання таких каналів спілкування із клієнтами як контакт-центри, сайти й соціальні мережі, центри обслуговування клієнтів. Це, у свою чергу, дозволить скоротити прострочену заборгованість й буде сприяти подоланню проблем неплатежів завдяки розробки механізмів рефінансування простроченої дебіторської заборгованості особливо юридичними особами.

Ми запропонували систему регулювання організації внутрішнього контролю в АТ «Одесаобленерго», яка забезпечує всебічне регулювання діяльності Компанії та контроль за виробничими ресурсами.

Тому важливо зазначити, що товарні запаси є важливою частиною активів підприємства, які займають особливе місце у власності та займають домінуючу роль у визначенні економічних показників на розкритті його фінансового становища. Раціональне управління запасами передбачає створення безперебійності виробничих процесів з мінімальним рівнем витрат. Тобто, зменшення ризику зупинки виробництва та торгівлі через брак запасів слід здійснювати, коли витрати на утримання додаткової одиниці перевищують витрати.

АНОТАЦІЯ

Журавльова А.І., «Виробничі запаси як об'єкт обліку, аудиту та аналізу: національний та міжнародний досвід (на прикладі Акціонерного Товариства «Одесаобленерго») »,

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю», - Одеський національний економічний університет. - м. Одеса, 2019 рік

Об'єкт дослідження – є господарська діяльність АТ «Одесаобленерго».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю виробничих запасів АТ «Одесаобленерго»; напрями удосконалення організаційно-методичних питань, функцій обліку та контролю виробничих запасів в сучасних умовах.

Проаналізовано основні економічні показники, які показують зростання виручки від реалізації, та тенденцію до зниження собівартості реалізованої продукції.

Запропоновано основні напрями удосконалення системи ефективного управління виробничими запасами, вдосконалення бухгалтерського обліку та організації ефективної системи внутрішньогосподарського контролю.

Ключові слова: *виробничі запаси, матеріаломісткість, матеріаловіддача, ідентифікована вартість, кореляційно-регресійний аналіз.*

ANNOTATION

Zhuravleva Anastasiia, "Production inventories as an object of accounting, audit and analysis: national and international experience (on the example of the Joint Stock Company" Odesaoblenergo ")",

Qualifying work on obtaining a Master's Degree in the specialty 071 «Accounting and Taxation Master's» for the Degree program «Accounting, Auditing and Taxation in Business Management», Odessa National Economic University. - Odessa, 2019

The object of the study is the economic activity of Odesaoblenergo JSC.

The work deals with the theoretical aspects of accounting and control of production stocks of JSC "Odesaoblenergo" are considered in the work; directions of improvement of organizational-methodical questions of functions of accounting and control of production stocks in modern conditions.

The main economic indicators, which show an increase in sales revenue and a tendency to decrease the cost of sales, are analyzed.

The basic directions of improvement of the system of effective management of production inventories, improvement of accounting and organization of an effective system of internal economic control are offered.

Keywords: *inventories, material consumption, material output, identified cost, correlation-regression analysis.*